

Preek over HC Zondag 28, 29 en 30a

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Ps. 34:1,2,3

Gebed

Lezen: Zondag 28,29 en 30a (vr/antw. 75-80)

Zingen: Ps. 115:1,6

Schriftlezing: Johannes 6:48-71

Zingen: Gez. 158

Preek

Zingen: Lb. 75:1,2,11,12

Geloofsbelijdenis

Zingen: Gez. 70:1,2,3

Gebed

Collecte

Zingen: Lb. 319:1,2,3,4,5

Zegen

Gehouden te: Baflo, 06-09-15 (14.30 u.)

Preek

Thema: Christus eten en drinken voor je leven!

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Verlangen

Verlangt u naar het vieren van het avondmaal volgende week zondag? Verlangt u naar brood en wijn als tekenen van Christus' gebroken lichaam en vergoten bloed? Geeft het u bij voorbaat vreugde of raakt u er min of meer gespannen van? Beide is mogelijk.

Evengoed: Ik ga gewoon. Natuurlijk heb ik er wel over nagedacht. Maar ik doe mee omdat de Heer mij uitnodigt en zelfs de opdracht geeft om brood te eten en wijn te drinken om Hem te gedenken. Het is voor mij eerder een kwestie van noodzaak dan van toeleven naar een religieuze topervaring. Ik heb toch ook dagelijks brood nodig om in leven te blijven en mijn dingen te kunnen doen?

Is het zo ook niet bij het avondmaal?

Verlangen naar eten en drinken zit vanaf de geboorte in een mens. Een baby laat dat merken door te gaan huilen. Dat gebeurt een aantal keren per dag. En moeder pakt haar kind, geeft het de borst of de fles. Daar groeit hij of zij van.

Wanneer je een dag hard gewerkt hebt, dan geeft je maag een signaal. Je krijgt trek, zin in eten. Noem het in onze situatie geen honger. Voor honger moet je naar vluchtelingenkampen of naar landen vol armoede en corruptie.

Wij mogen dankbaar zijn voor onze dagelijkse maaltijden. Zelfs als we – triest genoeg – cliënt moeten zijn bij de voedselbank.

Hebt u trek in de maaltijd van de Heer? Dat is dus de vraag op deze zondag van voorbereiding op het heilig avondmaal van volgende week zondag.

Het evangelie vertelt, dat Jezus zelf er hevig naar verlangde het pesachmaal te eten met zijn leerlingen.

"'s Avonds ging Jezus samen met de leerlingen aan tafel. Hij zei: 'Hier heb ik naar verlangd! Ik wilde samen met jullie de paasmaaltijd vieren, voordat mijn lijden begint. Luister naar mijn woorden: Ik vier dit feest pas weer als Gods nieuwe wereld gekomen is.'" (Lucas 22:14-16, BGT)

Voor Jezus was het eerst eten met zijn leerlingen en dan zijn lijden binnengaan. Het lijden tot het uiterste van zijn dood aan het kruis. Daar liet hij zijn lichaam verbreken als een brood en liet hij zijn bloed vergieten als wijn.

Jezus' liefde voor zijn leerlingen en zijn volk kostte hem het leven. Dat kwam precies overeen met het plan van God om zijn volk en zo de wereld te redden. Dat wil Jezus in beeld brengen met brood en beker bij de maaltijd van de Heer. Hij heeft daarmee ons leven op het oog. Je hebt dat als christenen ook nodig. Net als je dagelijkse brood. Daarom heb ik als thema boven deze preek gezet:

Christus eten en drinken voor je leven!

Dat betekent: a. Hem gedenken; b. in Hem geloven.

2. Gedenken

Gedenken en geloven. Die twee werkwoorden komen we verschillende keren tegen bij het avondmaal. In een vaste verbinden, maar ook wel afzonderlijk. Bij het breken van het brood horen we zeggen: *"Het brood dat wij breken, maakt ons één met het lichaam van Christus. Neem, eet, gedenk en geloof, dat het lichaam van onze Heer Jezus Christus gegeven is om al onze zonden volkomen te verzoenen."*

Iets dergelijks wordt gezegd bij het presenteren en aanreiken van de beker met wijn.

Gedenken en geloven, twee werkwoorden in één adem. Ze horen bij elkaar. Jezus gaf zijn leerlingen de opdracht om juist bij de maaltijd van de Heer hem te gedenken. Telkens maar weer.

"En hij nam een brood, sprak het dankgebed uit, brak het brood, deelde het uit en zei: 'Dit is mijn lichaam dat voor jullie gegeven wordt. Doe dit, telkens opnieuw, om mij te gedenken.'" (Lucas 22:19)

Bij het uitdelen van de beker klinken de woorden van Jezus opnieuw. 'Doe dit om mij te gedenken.'

En via de apostel Paulus geeft de Heer Jezus dezelfde opdracht ook aan de christelijke gemeente van Korinte en zo aan heel zijn kerk in de loop van de eeuwen.

Wat is dan dat gedenken van Jezus? En hoe doen we dat?

De leerlingen van Jezus moeten aan de maaltijd van de Heer een reeks handelingen verrichten, die de Meester zelf aangegeven heeft. In volgorde: "brood en beker nemen, de dankzegging uitspreken; het brood nemen en delen van het brood en zeggen: dit is mijn lichaam voor u; de beker nemen en doen rondgaan en van deze beker zeggen: dit is het nieuwe verbond in mijn bloed; het brood eten en de beker drinken. Al deze handelingen samen vormen *'de gedachtenis van Christus.'*"¹ Christus zegt dus: 'Wanneer je die dingen doet, dan gedenk je mij. Op die manier houd je Mij voor ogen en in gedachten, zoals ik ben.'

Gedenken, dat is niet een min of meer vage herinnering aan de gestorven Jezus levendig houden. Het is ook niet dat we Jezus' offer aan het kruis naar ons toehalen vandaag en actueel maken voor nu. Met ingesloten een element van herhaling. Dat is in de kern de gedachte aan de eucharistie in de Rooms Katholieke Kerk.

Gedenken heeft in de Bijbel altijd te maken met wat God zegt en wat Hij doet in de wereld en voor zijn volk. Zo laat de HEER in de geschiedenis zien wie Hij is. "Zo ben ik voor u," zegt de HEER. "Houd dat nu maar vast. Gedenk mij en mijn daden. En geloof, dat ik vandaag nog dezelfde ben, als die ik vroeger was." Zo krijgt het volk Israël de opdracht om te gedenken bij de uittocht uit Egypte. De HEER geeft hun daarvoor als handvat onder andere het pesachmaal met het slachten

¹ Dr. C. Trimp, *Woord, water en wijn Gedachten over prediking, doop en avondmaal*, Kampen 1985, p. 80

en eten van het paaslam. Daarmee wil God uitbeelden hoe Hij zijn volk verlost van de macht van de dood in Egypte.

In het verlengde daarvan geeft Christus zijn leerlingen en zijn kerk de opdracht om hem te gedenken. Hij geeft hun daarvoor in brood en wijn symbolen en handvatten. Want wie is hij? Wat doet hij in de nacht waarin hij wordt uitgeleverd om veroordeeld en gedood te worden?

Hij geeft zijn leven om zijn volk met God te verzoenen. Hij gaat zijn bloed uitstorten in de gewelddadige dood aan het kruis. 'Zo ben ik,' zegt Christus. En zo laat hij zichzelf aan zijn leerlingen en zijn kerk zien.

Die liefdesdaad van Christus betekent ook de sluiting van het nieuwe verbond. Christus' bloed is symbool en fundament van het nieuwe verbond van God met zijn volk. Jezus zei:

"Als ik gedood word, zal mijn bloed vloeien. Maar daardoor zullen jullie gered worden. Dat heeft God beloofd. Deze beker is daarvan het teken." (Lucas 22:20, BGT)

Dat legt Christus vast in de tekenen van brood en wijn. Hij wil dat zijn gemeente dat beeld van hem in zijn zelfovergave vasthoudt en op geregelde tijden tevoorschijn haalt. 'Doe dit om mij te gedenken.'

Je kunt het vergelijken met het geregeld bewust kijken naar je trouwfoto, als je die hebt. Die foto zegt: Zo begon het. Met de belofte van trouw, bezegeld met een handtekening en een ring. Als je naar die foto kijkt gedenk je: 'Zo zijn wij getrouwd.'

Gekke vergelijking?

Nou, nee. De Heilige Geest vergelijkt de verhouding van Christus en zijn gemeente met een huwelijk van man en vrouw. Beide een verbond. Het verbond van Christus en zijn gemeente is nu gefundeerd in het bloed van Christus.

'Houd dat beeld vast,' draagt Jezus zijn leerlingen op. Haal de trouwfoto op gezette tijden voor de dag en kijk er bewust naar. En gedenk Christus en zijn liefde voor jou. Hij is nog steeds dezelfde, wat er onderweg ook is voorgevallen in jouw leven.

Aan het avondmaal brengt Christus dus zijn onvoorstelbaar grote liefde in beeld. En bij die liefde hoort ook de taal van de liefde. Die is heel direct, van Christus' kant in elk geval. Hij heeft aan weinig woorden genoeg om de diepste en meest intieme dingen te zeggen. En in de liefde heeft een goede verstaander slechts een half woord nodig.

Jezus spreekt directe taal. "Kijk dit is mijn lichaam," zegt hij als hij het brood breekt en uitdeelt aan zijn leerlingen. En bij de wijn: "Drink allemaal uit deze beker. Want dit is mijn bloed."

Ergens anders zegt hij: *"Ik ben het brood dat eeuwig leven geeft."* En: *"Mijn lichaam en mijn bloed geven het eeuwige leven."* (Joh. 6:48 en 55)

Dan moet je niet denken dat brood en wijn bij het avondmaal op een geheimzinnige manier veranderen in het lijfelijke lichaam en bloed van de Heer.

"Het brood bij het avondmaal wordt niet veranderd in het eigen lichaam van Christus. Maar het brood wordt het lichaam van Christus genoemd overeenkomstig de aard van de sacramenten en de manier waarop de Heilige Geest daarover spreekt."

Zegt de catechismus in antwoord 78.

Dat is de directe taal van de liefde, die tegelijk heel beeldend is. En die zo de werkelijkheid onder woorden brengt.

Gebroken brood en vergoten wijn symboliseren de overgave van Jezus in de dood. Dat is dan de enige grond van ons heil.

En Jezus acht gewoon brood en gewone wijn uitermate geschikt om zijn offergave aan het kruis uit te beelden. In die gewone dingen, in die gewone handelingen legt hij beeldend vast wie hij is in zijn liefde. Hij geeft ons betrouwbare tekenen en zegels in handen. En iedere gelovige kan het begrijpen. Zelfs de kinderen.

Christus geeft ons zichzelf in handen, kan je zeggen, in brood en wijn. Door zijn Heilige Geest. Hij is er zo zelf.

Christus' dood is ons brood. Zijn bloed is ons leven. Aan de maaltijd van de Heer mag u Christus eten en drinken voor uw leven. Tot zegen en grote vreugde. Brood laat je leven. En wijn is in de Bijbel de vreugdedrank. Bij het avondmaal is dat nog meer het geval.

Dus wel iets om naar uit te kijken, om naar te verlangen.

3. Geloven

Gedenken en geloven. Beide begrippen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden, zei ik al in het vorige punt van de preek. Christus beeldt zichzelf voor ons uit in zijn offer aan het kruis. 'Zo ben ik,' laat hij zien. Daarop past één reactie: geloven in hem. Je in geloof geven aan de Bruidegom van de trouwfoto.

De catechismus heeft oog hiervoor. *"Wat betekent dat: het gekruisigd lichaam van Christus eten en zijn vergoten bloed drinken?"* Vraagt ons leerboek in vraag 76.

Antwoord: *"Dat wij met een gelovig hart heel het lijden en sterven van Christus aannemen en daardoor vergeving van zonden en eeuwig leven verkrijgen."*

Christus wil dus, dat ik met een gelovig hart reageer op zijn offer aan het kruis. Dat geloof is een geschenk van de Heilige Geest, heeft de catechismus eerder al duidelijk gemaakt.

Christus vraagt en verwacht het geloof van zijn gemeente, zijn bruid. Zij kan slechts op één manier reageren: Zo zijn wij getrouwd! Zo'n man mag ik toe behoren. Om nog maar even aan te sluiten bij het voorbeeld van de trouwfoto.

De catechismus verwijst bij antwoord 76 verschillend keren naar Johannes 6. Te-recht. Vooral waar het gaat om het gelovig aannemen van Christus. Dat is de hoofdlijn van Johannes 6.

Jezus wil zijn hoorders met klem bewegen tot geloof in hem. Hij doet dat met woorden en beelden, die de Joodse hoorders hard raken.

Jezus heeft over het brood dat eeuwig leven geeft gesproken in de synagoge van Kafarnaüm. Dat roept heftige reacties op.

"Veel volgelingen van Jezus die dat hoorden, zeiden: 'Dit gaat te ver! Hier kunnen we niet naar luisteren!'" (Joh. 6:60, BGT)

En veel volgelingen van Jezus lopen dan weg. Ze gaan niet meer met hem mee. Ze nemen afscheid van Jezus. Voor hoelang?

Wij ervaren die preek van Jezus helemaal niet als hard en heftig. Wij vinden het prachtige taal en mooie beelden. We kennen Jezus' stijl. En als Jezus het heeft over het eten van zijn vlees en het drinken van zijn bloed, dan doet ons dat niet zo veel.

We zijn met die beelden vertrouwd geraakt. Zeker in de omgeving van het avondmaal.

Voor de Joden waren het prikkelende woorden. Het stuitte hen tegen de borst. Het consumeren van bloed was hun in de wet van Mozes ten strengste verboden. Het drinken van bloed van een mens was een gruwel in het kwadraat. Absoluut verwerpelijk in de ogen van de HEER zelf.

Als heel wat leerlingen van Jezus dan vinden: 'Dit gaat te ver!', dan snap ik dat. Er komt nog bij dat Jezus zonder omwegen hun geloof claimt. Hij is door de Vader gezonden naar zijn volk. Hij heeft recht op hun geloof, omdat hij de Zoon van God is. Dat zegt hij ook.

"Jezus zei verder: 'Luister heel goed naar mijn woorden: Wie in mij gelooft, krijgt het eeuwige leven.

.....

Ik ben het hemelse brood dat leven geeft. Iedereen die van dat brood eet, zal eeuwig leven! Het brood dat ik zal uitdelen, is mijn eigen lichaam. Ik zal sterven om de mensen het leven te geven.'

.....

Mijn dood brengt redding. Als je dat gelooft, dan is het alsof je mijn lichaam eet en mijn bloed drinkt. Dan ben ik in je, en dan hoor je voor altijd bij mij. Ik leef dankzij de Vader, de levende God, die mij gestuurd heeft. En iedereen die bij mij hoort, leeft dankzij mij." (Joh. 6:47,51,55,56, BGT)

Jezus' boodschap vraagt geloof. In Johannes 6 blijkt hoe moeilijk dat is ook voor de leerlingen van Jezus, voor mensen die een tijdlang hem gevold hebben. Zonder de Heilige Geest geen geloof.

Petrus zegt: *"U spreekt woorden die eeuwig leven geven! Wij geloven in u. Wij weten dat u door God zelf gestuurd bent."* (Joh. 6:68,69, BGT)

Jezus waardeert dat.

Maar Petrus en de anderen hebben er geen antenne voor, dat hun Meester de lijdende dienaar van de HEER is en dat hij zijn volk komt redden langs de weg van lijden en dood.

Dat blijkt ook heel duidelijk bij die pesachmaaltijd, waar Jezus zo naar verlangde. Hij tekent nadrukkelijk en indringend zijn naderende dood uit in het breken van het brood en het uitgieten van de wijn. Maar zij kibbelen over de vraag, wie van het de belangrijkste man zal zijn in het koninkrijk van God.

De leerlingen begrijpen en geloven eerst niet, dat Jezus zichzelf moet offeren om Gods volk te verzoenen. Dat slaat helemaal niet aan bij hen.

Toch laat Jezus hun alvast iets zien en proeven van wat hij voor de zijnen gaat doen. Hij neemt een brood, breekt het en reikt het hun aan en zegt: "Dit is mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt." En hij pakt de beker, zegent die en laat hem bij hen rondgaan en zegt: "Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Drink daar uit om mij te gedenken."

Christus reikt hun met eigen handen brood en beker aan, opdat zij geloven in hem. Hem mogen ze eten, hem mogen ze drinken tot hun heil. Wanneer zij dat in geloof doen om hem te gedenken, dan zal dat hun tot zegen zijn. Dat is dan hun leven. Zo mogen zij met Christus verbonden zijn door zijn Heilige Geest.

Heel Jezus gemeente mag dat, wij ook, elke keer wanneer wij het avondmaal vieren.
Dan mogen we Christus eten en drinken voor ons leven.
Gedenken en geloven. Eten en drinken van Christus om in leven te blijven. Hij wordt
ons deel alleen door de Heilige Geest. Zo is hij immers bij ons.
Verlangen wij naar hem?

Amen